

قیمت واقعی دلار؟!

عباس عبدي

قیمت ارز (دلار) در بازار آزاد حدود سی هزار تومان است و در سامانه نیما حدود ۲۷ هزار و اندی است، برای واردات کالاهای اساسی ۴۲۰۰ تومان است. پس قیمت واقعی چقدر است؟ اخیراً یکی از اقتصاددانان اصولگرا نیز متذکر شده که قیمت واقعی هر دلار ده هزار تومان است. مشکل از کجاست؟ اگر از قیمت‌های کاملاً مندرآوردی مثل ۴۲۰۰ تومان و غیره بگذریم باید گفت ارز در واقعیت فقط یک قیمت واقعی دارد. آن هم قیمتی است که همزمان مردم آزادانه آن را می‌خرند و می‌فروشند. ارز نیمایی قیمت واقعی نیست، چون همه حاضریم صدها و هزاران دلار آن را بخریم، ولی حتی یک دلار هم به این قیمت نمی‌فروشیم. پس قیمت واقعی همان قیمت موجود در بازار و کف خیابان است. ولی اینجا یک مشکل پیش می‌آید. اگر یک ایرانی ماهانه ۱۵ میلیون تومان حقوق بگیرد، معادل ۵۰۰ دلار می‌شود، آیا کسی که در ایران ماهانه ۱۵ میلیون تومان حقوق می‌گیرد مثل کسی که در ایالات متحده ۵۰۰ دلار حقوق بگیرد زندگی می‌کند؟ قطعاً خیر. هیچ خانواده مثلاً ۴ نفری در آمریکا نمی‌توانند با فقط ۵۰۰ دلار در ماه زندگی کنند. درحالی‌که در ایران می‌توانند با حقوق ۱۵ میلیون تومان زندگی متعارف و مقبولی داشته باشند. این یعنی آنکه قدرت خرید ریال بسیار بیشتر از قدرت مبادله‌ای آن است. یعنی اگر کسی با ۱۵۰۰ دلار در آمریکا زندگی متعارف یا حداقلی داشته باشد، در ایران هم با ۱۵ میلیون تومان، در همان حد بلکه بهتر زندگی می‌کند، در این صورت خواهیم گفت که هر دلار معادل ۱۰ هزار تومان قدرت خرید دارد. پس چرا دلار ۳۰ هزار تومان است؟ البته در همه کشورها قدری تفاوت و علل گوناگون هست، ولی نه اینکه ۳ یا ۴ یا حتی ۵ برابر تفاوت میان قدرت خرید و ارزش مبادله‌ای آن باشد. این وضع محصول شرایط ویژه است. مثل اینکه یک بطری دوهزار تومانی آب را در وسط بیابان بی‌آب به قیمت ۲۰ هزار تومان بلکه بیشتر هم می‌خریم. چرا؟ چون شرایط آنجا ویژه است.

علت این است که ارز در ایران از حالت ابزاری برای مبادله خارج و به یک کالا تبدیل شده است. در یک کشور با اقتصاد متعارف کسی به ارز نیازی ندارد، مگر هنگامی که می‌خواهد کالایی را وارد کند یا به خارج سفر کند. ولی هنگامی که تورم زیاد و بی‌ثباتی چشمگیر می‌شود،

